

novel·la negra

ELS CRIMS TENEN PASSAT

ANTONIO LOZANO

La literatura és subjectiva, qüestió de gustos. Gairebé sempre. Però potser amb l'excepció de Fred Vargas, de llarg la millor escriptora de novel·la policíaca en actiu. Fins i tot els reticents a absolutismes d'aquesta mena haurien de convenir que no hi ha aproximació més personal al gènere, on la intel·ligència i el sentit de l'humor tracen nous soles en un àmbit farcit de codis i convencionalismes.

La sensació de joc i de sorpresa es repeteixen títol rere títol, no se sap mai amb què sortirà l'escriptora, tothom esperant embadalit que la imprevisible ment del comissari Jean-Baptiste Adamsberg interpreti els confusos senyals de l'entorn per tal d'armar un relat coherent. A *Quan surt la reclusa* el protagonista, cap de la Brigada Criminal del districte 13 de París, està ben còmode a Islàndia, amb el seu esperit melancòlic

QUAN SURT LA RECLUSA / CUANDO SALE...

Fred Vargas
Traduccions d'A. Torcal i S. Company / A. H. Suárez
Ara Llibres / Siruela
392 / 408 pàg.
21,95 euros

en sintonia amb la boira local i gens preocupat per haver perdut el telèfon mòbil sota els excrements d'una ovella. Però un avís arribat de la capital francesa, alertant de l'atropellament d'una dona que porta de cap els seus companys, el foren a fer les maletes abans d'hora.

Com si es tractés del pròleg autoconclusiu d'una pel·lícula de James Bond, Vargas torna a encetar una novel·la amb un cas curt per obrir boca, situar els personatges i deixar que de manera gradual tregui el cap el veritable motor de la trama. Aquest arriba en forma d'aràcnid —a l'escriptora sembla encantar-li ficar animals com a *macguffin*—, concretament de l'espècie reclusa, responsable de la mort de dos vells malgrat la baixa toxicitat del seu verí, uns incidents que desapareixen l'alarma social i que posen en circulació tota mena de teories paranoicoextravagants.

Tapa de caixa de núvia amb l'Anunciació llegint. Segon quart del segle XVI. / MNAC

Malgrat tot, el convenciment del comissari que les víctimes es coneixien entre si i que la seva mort no ha estat accidental desperten més recels entre el seu equip, reticents a iniciar una investigació. En una jugada característica de l'autora, se les enganya per relacionar íntimament dos elements aparentment azarosos, parlant d'aquelles dones, també conegudes com a recluses, que durant l'edat mitjana expiaven els pecats propis i aliens deslligant-se de tot contacte amb el món, tancant-se en cel·les claustrofòbiques fins a l'arribada del Judici Final. Una vegada més, el crim com un continuum del qual només cal anar a buscar l'origen o la

font historicoinspiradora per tal de trobar la clau per desxifrar el present.

Cada cop que surt una nova novel·la de Vargas la crítica creu que ha tocat sostre, que no es podrà superar, i cada cop, feliçment, s'equivoquen. Va passar amb *L'exèrcit furios*, amb *El temps de gel*, i ara amb *Quan surt la reclusa*. El secret potser recau en la musicalitat creixent dels seus llibres, la qual es manifesta en el ritme i la gràcia de les rèpliques, en els pensaments que repiquen en el cervell d'Adamsberg, en la recapitulació briosa dels fets o en les metàfores i els símils que ajuden a descodificar les zones més ombrívols dels casos. *Chapeau*.

Tres raons per recomanar-lo

1. Nova demostració d'enginy i ofici de l'autora francesa, que supera les ja extraordinàries obres 'L'exèrcit furios' i 'El temps de gel'. Com entén el fet criminal l'escriptora: com tot a la vida, hi ha un inici, una guspira, i aquesta és al passat, de la humanitat o de les persones.
2. Un festival de recursos tècnics del gènere i de l'ofici literari: ritme i intenció de les rèpliques, brillantor de les metàfores, musicalitat de les construccions...
- 3.

i a més a més...

Durant quatre segles el món va creure que els gilbertins s'havien extingit arran de l'assetjament de la Inquisició. Per a sorpresa de tots, l'orde religiós —lliurat al vot de silenci, a la pregària i al cultiu de la terra— va reaparèixer per mitjà d'una música celestial: uns discs de cants gregorians que van esdevenir fenomen de vendes global. L'inspector en cap Armand Gamache i l'inspector Jean-Guy Beauvoir són els primers éssers humans

UN BELLO MISTERIO

Louise Penny
Traducció de Maia Figueroa
Salamandra
496 pàgines
21 / @ 13,99 euros

fora de la comunitat de clausura que accedeixen al monestir de Saint-Gilbert-Entre-les-Loups, en un paratge verge del Quebec, ben lluny de la civilització. El *frère Mathieu*, mestre del cor, sembla haver estat assassinat en rebre un fort impacte al crani amb una pedra. L'autora d'*Entrada a los muertos* conjuga magistralment ambientació i protagonista carismàtic, tot conferint una poètica personalíssima a la narració. A l'abast de ben pocs.

LA FIEBRE DEL HENO

Stanislaw Lem
Traducció de P. Giral i J. Maurizio
Impedimenta
224 pàg. 20,50 euros

Només la ment de Stanislaw Lem podia escriure una novel·la policíaca futurista com un laberint existencialista per on el lector discorre en un estat proper a l'al·lucinació, enfebrat com un semiòtic a la caça de signes ocults. Guardonada amb el Grand Prix de Littérature Policière el 1979, la novel·la, ara traduïda per primer cop del polonès, parteix d'una de les premisses argumentals més desconcertants de les novel·les de misteri heterodoxes: un astronauta jubilat és reclutat per una agència de detectius perquè investigui l'estranya i aparentment inconexa mort d'un seguit de persones amb trets comuns —al·lèrgies incloses— en un balneari de Nàpols. ¿Coincidència macabra o massacre planejada? Lem tracta el lector com un detectiu més i el text com un segon cas per desxifrar, interrogant-se, com sempre, per les lleis que ens governen des de les ombres.

Sajalin és d'aquells comptats segells que té una punteria que ni Guillem Tell: un pot apostar a cegues que sap que la inversió econòmica portarà una alta recompensa en intangibles lectors. Especialistes a recuperar clàssics oblidats de forma inaudita, la seva collita negra ha tornat la brillantor a noms com Ted Lewis, Gene Kerrigan o Edwad Bunker. En aquest panteó de ressuscitats afortunats destaca també Newton Thornburg, un pura sang a

MORIR EN CALIFORNIA

Newton Thornburg
Traducció d'Inga Pelisa
Sajalin Editores
380 pàg. 22 euros

l'hora de crear personatges que són un polvorí amb potes (els familiaritzats amb *Culler i Bone* saben de quina manera). Aquí es tracta d'un terratinat d'Illinois, pare coratge absolut, que vol esbrinar els motius de la mort del seu fill adolescent. Només per la visió infernal de Califòrnia i les reflexions sobre la mort —'El único gobierno auténtico y definitivo, el rey de reyes, el gusano emperador del universo'— ja sobriarien els motius.

Quan va començar a publicar, John Connolly es va atipar de sentir comentaristes fatalistes que auguraven una vida curta a la seva antinatural barreja de novel·la negra i fantasia, com si la bastardia fos una mena de sacrilegi condemnat a la forca. Però passen els anys, els seus títols van guanyant en elements sobrenaturals i el cicle dedicat al detectiu-mèdium Charlie Parker segueix ferm, veient com punxen in comptables mostres

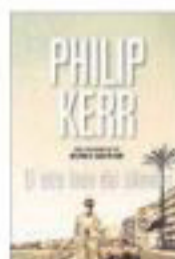

TIEMPOS OSCUROS

John Connolly
Traducció de Vicente Campos
Tusquets
496 pàgines
21 / @ 12,99 euros

puristes. El Tajo, una comunitat aïllada i que ha establert el seu propi codi (salvatge) de justícia —una mena de davidians de Waco, però amb moltes més armes i un fanatisme encara més tèrbol—, es creua en el camí de Parker i els seus ajudants Angel i Louis quan un home els contracta per investigar aquells que el van portar a la presó malgrat ser innocent. Per a fans de Lovecraft i de la primera temporada de *True detective*.

La desaparició de Philip Kerr als 62 anys deixa un buit immens en l'àmbit del gènere negre històric i, en particular, en l'aproximació ficcional al nazisme. L'únic consol és que queden per traduir dues obres seves, però abans es pot gaudir del recent onzè lliurament del cicle de Bernie Gunther, el chandleria detectiu que encara un doble repte: sobreviure a l'Alemanya hitleriana (tracte amb monstres com Goebbels o Heydrich) i arribar al fons

EL OTRO LADO DEL SILENCIO

Philip Kerr
Traducció d'Eduardo Iriarte
RBA
352 pàg. 19 euros

d'investigacions al bell mig de l'horror del III Reich. Aquest cop, però, Kerr transporta el lector i el seu personatge a la Riviera francesa de 1956, on Gunther està fent de porter d'hotel. El cert és que les intrigues de la Guerra Freda i els nazis pròfugs no donaran descans al detectiu, que es trobarà donant un cop de mà a Somerset Maugham, amb qui, per cert, comparteix humor negre. Els salts a l'Alemanya de 1938 o 1945 són inevitables.